

Jagers en boeren, Tijdvak 1

De levenswijze van jagers en verzamelaars

Jagers en Verzamelaars zijn **nomaden**, Ze trekken naar waar het eten is. Aangezien ze zelf het land niet bewerken zijn ze dus echt **afhankelijk van wat de natuur hen biedt**. Ze maken gebruik van niet zo stevige hutten of tenten, die verplaatst of makkelijk herbouwd konden worden. Er werd misschien gebruik gemaakt van een basiskamp vanuit waar gewerkt werd, als het eten in de buurt dan echt op was werd het basis kamp verplaatst. Zoals de naam misschien al doet duiden **jagen en verzamelen ze hun eten**, er werd dus door alle mensen een gedeelte van de dag besteed aan het verzamelen van eten. Waarschijnlijk jaagde de mannen en verzamelde de vrouwen (en kinderen) bijvoorbeeld bessen, wortels en paddenstoelen. Door dat iedereen min of meer dezelfde rol heeft waren er **niet veel sociale verschillen**. Er kan door de natuur zelf op één plek niet heel veel mensen onderhouden worden vandaar dat mensen in **groepen van enkele tientallen** leefde. Ze verzamelde eten voor een korte tijd, er was geen ruimte of plek om het eten langdurig eten op te slaan, het zou sowieso onhandig zijn om veel eten mee te nemen. Bovendien was het meeste eten vers en was het dus moeilijk om lang te bewaren. Ze maakte gebruik van **werktuigen van bot, steen en hout**. Na 50.000 V.Chr, werden er complexere werktuigen gemaakt, bijvoorbeeld Naalden, om kleding en tenten mee te naaien, pijl en boog, voor het jagen en weerhaakjes voor het vangen van vissen. Dit hielp met het jagen op grotere dieren en het buitenhouden of beschermen van de kou.

We hebben bijna geen (zekere) informatie over de jagers en verzamelaars omdat ze nog **geen gebruik maakte van een schrift**, Dit kwam pas later in de eerste steden. Geschreven bronnen zijn over het algemeen het meest betrouwbaar aangezien we precies kunnen lezen, voor zover we het schrift kunnen ontcijferen, wat de schrijver bedoeld heeft. Bij de jagers en verzamelaars moet men conclusies trekken op basis van objecten en andere spullen achtergelaten uit deze tijd. Helaas zijn er niet meer zo veel producten te vinden uit die tijd, alles waar de mensen gebruik van maakte was immers snel afbreekbaar door de natuur. Doordat mensen rondtrokken is er ook niet één specifieke locatie waar we nu meer kunnen vinden, het ligt zo een beetje overal en ergens.

bijbehorende kenmerkende aspecten:

1a. de levenswijze van jagers en verzamelaars.

Het ontstaan van landbouw en dorpen

De landbouwrevolutie is begonnen in het **zuidwesten van azië** in de zogenaamde **vruchtbare halvemaaan**. Na de laatste ijstijd ontstond er in dit gebied , dat gedeelten van Egypte, Israël, Palestina, Jordanië, Libanon, Syrië, Irak, Iran en Turkije omvat (zie de afbeelding in jamboard), een klimaat van **zachte winters en warme droge** zomers perfect voor de groei van granen en peulvruchten. Men begon rond 10.000 v.chr met het verbouwen van voedsel. In dit gebied liggen veel rivieren wat zorgt voor een vruchtbare bodem, In nederland zijn we begonnen met landbouw in circa 5300 v.chr in Zuid Limburg naarmate het **klimaat hier ook opwarmde**.

Boeren moesten **in de buurt blijven van hun akkers**, er werden dus stevigere huizen gebouwd. Meerdere mensen bleven samen wonen op **één locatie**, Dorpen en gehuchten ontstaan dus. Doordat er meer **zekerheid was in de hoeveelheid eten** konden er meer mensen gevoed worden, de bevolking werd dus groter en de **bevolkingsdichtheid steeg**. Hierdoor werd het mogelijk tot het ontstaan van een complexere samenleving, door dat niet iedereen zich bezig hoefde te houden met het verzamelen of laten groeien van eten. Door het hebben van vaste en stevige huizen wat het mogelijk om **meer spullen te hebben**, Ook werd het mogelijk om dingen te bewaren, zodat je bijvoorbeeld **eten kunt overhouden voor de winter**. Mensen hadden nu ook dieren bij hun thuis, voor wol, leer, melk en andere dierlijke producten. Ook konden deze helpen met de bewerking van het land. Het hebben van meer mensen en dieren zo dicht bij elkaar zorgde er echter wel voor dat **ziektes sneller en makkelijker kunnen verspreiden**. Het **dieet werd ook minder gevarieerd**, er werd meer tijd besteed aan eten, maar er was minder variatie. Dit maakt het makkelijker om te weinig aan een bepaalde voedingsstof binnen te krijgen.

Al hadden de mensen willen stoppen met landbouw, het ging niet meer. Er waren teveel mensen om nog te kunnen leven als jagers en verzamelaars. Gelukkig zaten er ook veel voordelen aan verbonden, zeker omdat het een belangrijke stap werd tot de samenleving waar we vandaag met zijn allen in leven!

bijbehorende kenmerkende aspecten:

1.b het ontstaan van de landbouw en landbouw samenleving

Het ontstaan van de eerste steden

de eerste steden hebben kunnen ontstaan door een **overschot aan eten**, er werden werktuigen en dieren gebruikt die het bewerken van het land steeds makkelijker maakte. Niet iedereen hoefde zich meer bezig te houden met landbouw, er ontstonden dus verschillende rollen. Een **sociale hiërarchie** ontstond, eerst de koning, die een half god was. Dan de koninklijke familie, Priesters, Ambtenaren, ambachtslieden, boeren en als laatste slaven.

In deze steden is ook **het eerste schrift ontstaan**, Het spijkerschrift. Niet om verhalen mee te schrijven maar alles mee te kunnen **organiseren**. Dit is handig om te steden op orde te houden, door de groeiende populatie werd het moeilijker om mondelinge afspraken te maken. Daarom was het handig als je iets op kon schrijven, of iemand iets voor je kan laten opschrijven zodat de afspraken duidelijk zijn. **De prehistorie eindigt** in het ontstaan van de eerste steden **omdat er een schrift werd bedacht**, we kunnen nu zien wat er gebeurde, alle informatie over de prehistorie is gebaseerd op archeologische vondsten. **De prehistorie in Nederland eindigt dus in principe pas toen de Romeinen over ons begonnen te schrijven.**

Geloof was belangrijk in de steden, het was meer dan alleen “weten” waar je heen ging naar de dood, het was ook het kunnen **verklaren van dingen om je heen**. Denk aan een overstroming of een aardbeving. De geloven in de eerste steden waren **polytheïstisch**, er werd geloofd in meerdere goden, net zoals in het oude Griekenland bijvoorbeeld. **De koning** was in hun geloof een **gedeelte god**, hiermee kun je makkelijk verklaren waarom hij helemaal **bovenaan** stond in de **hiërarchische ladder**. Er zijn beeldjes gevonden van bepaalde goden, wat laat zien dat er ook aan de **kunst** gewerkt werd in deze tijd.

In steden was **samenwerking** belangrijk, er moesten bijvoorbeeld dijken,kanalen en dammen gebouwd worden voor het voorkomen van overstromingen en voor het bewateren van de akkers. Hier heb je mensen voor nodig, maar je hebt ook mensen nodig voor het **aansturen** van de mensen. Hierin kun je zien dat **organiserende** en **leidinggevende rollen** steeds belangrijker werden. Hiervoor deden mensen dingen in een kleine groep waar je dit minder voor nodig hebt, Hoe groter de groep hoeveel meer aansturing je nodig hebt. **Niet iedereen kon schrijven**, wat het rollen verschil steeds groter maakt, alleen de rijkere bovenlaag kon schrijven. De samenleving werd steeds **complexer**, niet iedereen kon alle banen kiezen, als je vader timmerman was kon je bijna geen hogepriester worden.

bijbehorende kenmerkende aspecten

1c. Het ontstaan van de eerste stedelijke gemeenschappen.

Bronnen

geschiedenis online

geschiedenis boek

Wikipedia

examenoverzicht

